

NÄKÖPIIRISSÄ — I SYN FÄLTET

SVANTE KUHLBERG

NYA DOKUMENT AV LENIN I DEN KOLONIALA FRÅGAN

Publiceringen av femte upplagan av Lenins samlade verk i 55 delar har nyligen slutförts av Marxismen-leninismens institut i Moskva. Upplagan omfattar Lenins litterära arv från tiden mellan 1893 och 1923. I den ingår närmare 9 000 dokument, av vilka 1 100 publiceras för första gången.¹

Bland de senare finner man intressanta dokument om den unga sovjetstatens utrikespolitik visavi Östern, den internationella arbetar- och kommuniströrelsen, de nationella befrielseströrelserna, teorin om den icke-kapitalistiska utvecklingsvägen för u-länderna, den sovjetiska u-hjälpen till f.d. kolonier o.a.

Även om dessa dokument i och för sig inte kommer fram med något »revolutionerande» jämfört med Lenins tidigare skrifter, kompletterar de på ett väsentligt sätt de senare.

De dokument som här valts till analysobjekt hänför sig på olika sätt till den koloniala frågan.

Framförallt behandlas denna fråga i dokument om »proletariatets internationella solidaritet», dvs. samarbetet mellan industriländernas proletärer och de förtryckta kolonialfolken. Lenin utgick nämligen från att »den socialistiska revolutionen inte enbart och i huvudsak kommer att vara de revolutionära proletärernas kamp i varje land mot sin bourgeoisie, — nej, den kommer att vara alla de koloniers och länders kamp som förtrycks av imperialismen, alla beroende länders kamp mot den internationella imperialismen.»²

Till följd av detta ville Lenin utvidga »Kommunistiska manifestets» slogan »Proletärer i alla länder, förenen eder!» med »Proletärer i alla länder och hela världens undertryckta folk, förenen eder!» Själv skrev Lenin om denna innovation, som inte förblev gällande, följande: »Naturligtvis är detta inte riktigt sett ur »Kommunistiska manifestets» synpunkt, men »Kommunistiska manifestet» skrevs under helt andra omständigheter, men ur den aktuella politikens synpunkt är detta riktigt.»³

Under första världskrigets år skrev Lenin mycket om proletariatets internationella solidaritet. I ett protokoll från konferensen i Zimmerwald den

7 september 1915 underströk Lenin sålunda vikten av proletarietets solidaritet då och för framtiden: »Efter detta krig kommer man att föra andra krig, framförallt kolonialkrig. Om proletarietet inte kväser social-imperialismen, kommer den proletära solidariteten att fullständigt omintetgöras, därför måste vi bestämma oss för en enhetlig taktik.»⁴

Känd är Lenins teori om rättvisa och orättvisa krig. Samtidigt som han fördömde imperialistiska krig, sanktionerade han de nationella befrielsekrigen vilka han ansåg vara oundvikliga. Dessa skulle stödas av hela världens arbetare. Såsom nya dokument i denna fråga må nämnas Lenins »Invändningar till G. E. Zinov'jevs anmärkningar till artiklarna om Junius' broschyr» samt »Resultaten av diskussionen om självbestämning.»⁵

I en tredje artikel »Om de polska socialdemokraternas deklaration vid konferensen i Zimmerwald» gjorde han emellertid följande reservation: »Därom råder intet tvivel (se ovan -S.K) såväl därför att varje demokratiska krav underställs de allmänna intressena i proletarietets klasskamp, vilka ingalunda är något absolut, som också därför att under den imperialistiska epoken av tävlan om herraväldet över nationerna, är öppna och hemliga förbund mellan bourgeoisin i det förtryckta landet och ett av de förtryckande länderna möjliga.»⁶

Intressanta är Lenins artiklar om den kinesiska revolutionen. I artikeln »Partiernas kamp i Kina» (28 april 1913), som tillskrivits Lenins författarskap först 1960, framgår Lenins förhållande till Sun Yat-sen: »Den revolutionära demokratin i Kina har oberoende av de stora bristerna hos dess ledare Sun Yat-sen (svärmeri och obeslutsamhet, vilka beror på frånvaron av proletärt stöd för honom) gjort utomordentligt mycket för att väcka folket, för att vinna friheten och följaktligen demokratiska institutioner. I.o.m. att allt bredare kinesiska bondemassor dras in i rörelsen och politiken, blir detta Sun Yat-sens parti därigenom (och i den mån detta indragande sker) en stor faktor för Asiens och mänsklighetens framåtskridande. Detta partis arbete går aldrig till spillo, oberoende av de nederlag det kommer att lida genom politiska skurkar, äventyrare och diktatorer, som stöder sig på landets reaktionära krafter.»⁷

Lenins hela orientaliska strategi är genomsyrat av försiktighet, kompromissvilja i taktiskt hänseende och flexibilitet. Den kommunistiska politiken skulle enligt honom alltid räkna med Österlandets egenart såväl kulturellt som politiskt, ekonomiskt och historiskt. Ett nytt dokument i detta avseende är hans »Anmärkningar till A. Sultan-Zades föredrag om den sociala revolutionens perspektiv i Östern.» Lenin karakteriserade häri Österns politiska situation på följande sätt:

- »1) De ägande exploaterande klassernas sönderfall
- 2) större delen av befolkningen — bönder med en medeltida exploatering
- 3) hantverkarna små — i industrin.»⁸

Härav drog han slutsatsen: »anpassa såväl sovjetiska institutioner som också det kommunistiska partiet (dess sammansättning, dess speciella uppgifter) till det koloniala Österns bondeländer. Häri ligger det väsentliga. Härom bör man tänka och söka konkreta svar.»⁹

Av stort intresse är dokumenten om Sovjets speciella skötebarn i Asien — Mongoliska Folkrepubliken. I följande nya dokument framgår huru aktivt Lenin bidrog till skapandet av det mongoliska revolutionspartiet. I dokumentet, som är ett diskussionsprotokoll från den 5 november 1921 som fördes i Kreml, heter det: »Därför, sade kamrat Lenin, är den enda riktiga vägen för varje arbetande i ert land kampen för det statliga och ekonomiska oberoendet i förbund med Sovjetrysslands arbetare och bönder. Denna kamp kan inte föras isolerat, därför är skapandet av ett parti för de mongoliska bönderna ett villkor för att deras kamp skall lyckas.»¹⁰

Vid samma tillfälle utvecklade Lenin för den mongoliska delegationen sin teori om den icke-kapitalistiska utvecklingsvägen:

»Därvid är huvudvillkoret, som tillförsäkrar övergången till en icke-kapitalistisk utvecklingsväg, ett stärkande av det folkrevolutionära partiets och regeringens arbete för att som ett resultat av detta arbete samt ett stärkande av partiets inflytande och makt kooperativen skulle växa, nya former för hushållningen och den nationella kulturen skulle utstakas, för att bönderna skulle samlas kring partiet och regeringen för landets ekonomiska och kulturella utveckling.»¹¹

I detta sammanhang må också nämnas ett annat dokument som för första gången trycks i femte upplagan och som rör den reella hjälpen till den nationella befrielseströrelsen. I ett brev från G. V. Čičerin av den 19 november 1921 adresserat till Lenin och Stalin, framkastade Čičerin tanken att sovjetstaten inte endast bör begränsa sig till att ge politiskt stöd åt den nationella befrielseströrelsen, utan bör likaså hjälpa de nationella staterna i utvecklandet av deras ekonomi och utbildningen av nationella kadrer. Čičerins politik antogs, som känt, av sovjetstaten.¹²

För att vara framgångsrik måste varje politik vinna förtroende bland det folk eller i det land dit den är ämnad. För att uppnå detta ändamål bland de koloniala och semikoloniala folken, underströk Lenin vikten av att hävda principen om egalitärt samarbete och avskaffandet av all sorts diskriminering av dessa folk i de internationella relationerna. Detta kommer bl.a. fram i ett av Lenin godkänt programutkast av Čičerin för den sovjetiska delegationen i Genua från den 10 mars 1922: »Det nya i vårt internationella schema bör bestå i det, att negrerna såväl som andra koloniala folk på enahanda grunder bör delta med de europeiska folken i konferenser och kommissioner och skall ha rätt att vägra inblandning i sitt inre liv.»¹³ I samma anda formulerade Lenin kommunismens världspolitik i ett brev till A. A. Joffe den 13 september 1921:

»För hela vår Weltpolitik är det djävulskt viktigt att vinna utlänningarnas förtroende; att vinna detta tre till fyra gånger om; bevisa att vi inte är imperialister, att vi inte visar fallenhet i denna riktning. Detta är en världsomfattande fråga, utan överdrift världsomfattande. Detta återverkar på Indien, Östern, här får man inte skämta, här måste man vara 1000 gånger försiktig.»¹⁴

De kommenterade dokumenten är av utomordentligt intresse för den sovjetologiska forskningen såsom mosaiker i en större helhet — världsrevolutionens strategi.

Dokumentet bekräftar leninismens satser om att kommunismen betraktar de nationella befrielseörelserna såsom integrerande delar av den världsrevolutionära processen. I denna process betraktade sig Ryssland således redan för ett halvt sekel sedan såsom u-ländernas självskrivna mentor som kring sig förenar koloniernas och de avhängiga ländernas nationella befrielseörelser: »Vi framträder nu de facto ej bara såsom företrädare för proletäerna i alla länder, utan också som företrädare för de förtryckta folken.»¹⁵

NOTER

¹ *Lenins samlade verk*, femte upplagan, del 55, s. IX.

² *Ibid.*, del 39, s. 327.

³ *Ibid.*, del 42, s. 71—72.

⁴ *Ibid.*, del 54, s. 376

⁵ *Ibid.*, del 54, s. 468—478

⁶ *Ibid.*, del 30, s. 369.

⁷ *Ibid.*, del 23, s. 140.

⁸ *Ibid.*, del 41, s. 457.

⁹ *Ibid.*

¹⁰ *Ibid.*, del 44, s. 232

¹¹ *Ibid.*, s. 233.

¹² *Ibid.*, del 54, s. 28 samt s. 564, anm. 63.

¹³ *Ibid.*, del 45, s. 36.

¹⁴ *Ibid.*, del 53, s. 190.

¹⁵ *Ibid.*, del 42, s. 71.